

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
тел. 253-38-22, факс 230-20-33, 253-77-50
e-mail: nbu@bank.gov.ua

NATIONAL BANK OF UKRAINE

9, Instytutska St., Kyiv, 01601, Ukraine
phone 253-38-22, fax 230-20-33, 253-77-50,
e-mail: nbu@bank.gov.ua

Незалежна Асоціація Банків
України

09.11.2018 № 22-0006/60058

Про застосування норм Положення № 64

Національний банк України за результатами розгляду листів Незалежної Асоціації Банків України та банків щодо застосування окремих норм Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 11.06.2018 № 64 (далі – Положення № 64), повідомляє таке.

I. Щодо окремих питань із запровадження Положення № 64

Питання 1. Чи має право рада банку сформувати комітет з управління ризиками не зі складу членів ради банку?

Відповідно до пункту 31 Положення № 64 рада банку з метою підвищення ефективності управління ризиками має право створити комітет з управління ризиками та делегувати йому частину своїх функцій з управління ризиками. При цьому, рада банку залишається відповідальною за загальне управління ризиками та забезпечує контроль за виконанням делегованих нею функцій.

Відповідно до пункту 4 Положення № 64 банк визначає підхід до побудови та функціонування системи управління ризиками, дотримуючись мінімальних вимог, визначених у цьому Положенні, та враховуючи рекомендації Базельського комітету з банківського нагляду щодо управління ризиками.

Документом Базельського комітету з банківського нагляду “Corporate governance principles for banks, July 2015”, зокрема визначено:

рада банку створює спеціальні комітети за участі членів ради банку;

кількість членів комітету ради банку не може бути менше 3-х;

комітет ради банку має діяти під керівництвом голови комітету, що є незалежним директором, та не є головою ради банку або будь-якого іншого комітету ради банку.

Враховуючи зазначене, склад комітету ради банку з управління ризиками формується виключно із членів ради банку.

Питання 2. Чи можливо делегувати виконання функцій контролю за дотриманням норм працівникам банку, які не є безпосередньо працівниками підрозділу контролю за дотриманням норм (комплаєнс)?

Підпунктом 1 пункту 40 Положення № 64 встановлено, що підрозділ контролю за дотриманням норм (комплаєнс) забезпечує організацію контролю за дотриманням банком норм законодавства, внутрішньобанківських документів та відповідних стандартів професійних об'єднань, дія яких поширюється на банк.

Таким чином, забезпечення організації контролю за дотриманням банком норм здійснюється працівниками підрозділу контролю за дотриманням норм (комплаєнс), а поточний контроль за їх дотриманням здійснюється працівниками підрозділів першої лінії захисту [бізнес-підрозділів, підрозділів підтримки (бек-офісу)] під час виконання ними своїх функціональних обов'язків відповідно до процедур, ухвалених правлінням банку.

При цьому:

працівники підрозділу контролю за дотриманням норм (комплаєнс), як підрозділу другої лінії захисту, у разі реалізації комплаєнс-ризиків, досліджують причини такої реалізації, переглядають процедури поточного контролю за дотриманням норм та вживають заходів щодо удосконалення таких процедур з метою унеможливлення реалізації комплаєнс-ризиків в подальшому;

працівники підрозділу контролю за дотриманням норм (комплаєнс) забезпечують також організацію контролю за дотриманням підрозділом з управління ризиками норм законодавства внутрішньобанківських документів та відповідних стандартів професійних об'єднань, дія яких поширюється на банк;

працівники підрозділу внутрішнього аудиту, як підрозділу третьої лінії захисту, здійснюють, зокрема оцінку ефективності функціонування системи управління ризиками, в тому числі управління комплаєнс-ризиком.

Питання 3. Яка роль створеного згідно з вимогами Положення № 64 підрозділу/ів кредитного адміністрування та чи мають працівники цього/цих підрозділу/ів взаємодіяти з позичальниками з питань погашення відсотків та основного боргу або виконання інших умов договору, зокрема страхування, оцінки заставного майна, здійснення перевірок наявності та стану збереження заставного майна тощо?

Відповідно до документу Базельського комітету з банківського нагляду "Principles for the Management of Credit Risk, September 2000" з метою забезпечення належного кредитного адміністрування після надання кредиту, кредитна справа має передаватись до підрозділу, що здійснює його супроводження.

Виходячи з вимог цього документу та Положення № 64 банк має створити на 1-й лінії захисту підрозділ/и кредитного адміністрування [підрозділ/и підтримки (бек-офіс)]. Підрозділ/и кредитного адміністрування має/мають

бути незалежним/и від кредитного підрозділу, тобто працівники такого/таких підрозділу/ів мають підпорядковуватись тим керівникам підрозділів, які не беруть участі в процесі ініціювання та прийняття рішень щодо надання кредитів.

Працівники підрозділу/ів кредитного адміністрування в частині управління ризиками здійснюють поточне управління ризиками, функції якого визначені в пункті 159 Положення № 64, та виконують роль «другої пари очей». Тобто, безпосередня взаємодія працівників підрозділу/ів кредитного адміністрування з позичальниками з будь-яких питань не здійснюється. Працівниками підрозділу/ів кредитного адміністрування також не здійснюється страхування та оцінка заставного майна, перевірка наявності та стану його збереження тощо, проте ними здійснюється перевірка того, чи здійснені/вчасно здійснені працівниками відповідних підрозділів банку страхування та оцінка заставного майна, перевірка наявності та стану його збереження тощо.

Питання 4. Чи може банк передбачити в типовому договорі співпраці з аутсорсерами надання їм дозволу залучати третіх осіб (суб-аутсорсерів) до виконання переданих банком функцій (послуг), що передбачені Положенням про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями, затвердженим постановою Правління Національного банку України від 30.06.2016 № 351 (далі – Положення № 351)?

Наразі нормами Положення № 64 та Положення № 351 передавання банком функцій (послуг) на виконання субаутсорсером не передбачено.

Дане питання буде опрацьовано Національним банком України та за результатами такого опрацювання буде прийнято відповідне рішення.

II. Щодо окремих питань із запровадження норм Положення № 64 та пропозицій щодо внесення змін до нього.

З метою обговорення окремих питань, які виникли у банків під час впровадження Положення № 64, Національний банк України пропонує взяти участь у зустрічі, яка відбудеться в Національному банку України (зала № 306, корпус I, вул. Інститутська, 9) 15 листопада 2018 року з 11:00 до 12:00.

Для обговорення пропозицій НАБУ щодо внесення змін до Положення № 64, надісланих листом від 05.09.2018 № 4860-05/09, буде організована окрема зустріч, про що буде повідомлено додатково.

Директор
Департаменту методології

Н.В.Іваненко